

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool te Beveren

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	105445
	Instelling	Gemeentelijke Basisschool
directeur		Armand VYT
adres		Hoog-Kallostraat 30 - 9120 KALLO
telefoon		03-575.06.00
fax		03-575.24.37
e-mail		gbs.kallo@beveren.be
website/URL		
	Bestuur van de instelling	961111 - Gemeentebestuur van Beveren
adres		Stationsstraat 2 - 9120 BEVEREN
	Scholengemeenschap	121137 - Gemeentelijke Basisscholen
		Beveren
adres		Nieuwe Baan 8 - 9120 VRASENE
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	27/02/2012,28/02/2012,01/03/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01/03/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	16/03/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Liesbet Criel
	Teamleden	Jan Devos
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.3 Lager onderwijs: Nederlands	11
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	13
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
4.1 Professionalisering	14
4.2 Begeleiding	15
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	17
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	18
6.1 Wat doet de school goed?	18
6.2 Wat kan de school verbeteren?	19
6.3 Wat moet de school verbeteren?	20
7. ADVIES	20
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	20

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Nederlands en wereldoriëntatie stonden zowel in het kleuteronderwijs als in de lagere afdeling in de **focus**. Deskundigheidsbevordering, leerbegeleiding en het algemeen beleid waren ook voorwerp van onderzoek.

In haar oordeel houdt de inspectie rekening met **specifieke kenmerken** van de school en haar omgeving. Deze gemeentelijke school is de enige basisschool van het landelijke Kallo. Ze beschikt over recente nieuwbouw en de materiële accommodatie voldoet. De laatste jaren hebben de directie-, de coördinatorenwissels en het sterk verjongde, onstabiele personeelsbestand het gelijkgerichte denken en handelen bemoeilijkt. De directeur heeft een zeer ruime onderwijservaring en is zijn derde jaar als schoolhoofd begonnen. De kinderen komen uit de onmiddellijke omgeving en uit alle lagen van de bevolking. Velen wonen in een grote sociale wijk en de streek kampt met een hoge werkloosheidsgraad. Een betekenisvol aantal kinderen heeft schoolse achterstand en een aantal kleuters en leerlingen krijgt buitenschoolse hulp. De school toont een open houding ten aanzien van leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften. Deze leerlingen worden op een zo natuurlijk mogelijke manier geïntegreerd in het school- en klasleven.

De school verwezenlijkt haar **maatschappelijke opdracht**. Ze heeft een beeld van de prestaties en de schoolloopbaan van haar leerlingen. Doorgaans stromen bijna alle zesjarigen door naar het eerste leerjaar en de meeste leerlingen behalen het getuigschrift basisonderwijs. De schoolverlaters volgen over het algemeen het advies van de klassenraad en hun resultaten in het voortgezet onderwijs zijn overwegend bevredigend. De school onderzoekt geregeld de tevredenheid van haar leerlingen, leraren en ouders.

Het **kleuteronderwijs** kenmerkt zich door een geïntegreerde en werkelijkheidsgerichte benadering. Het team doet voldoende inspanningen om de leerplandoelen van **Nederlands** en **wereldoriëntatie** na te streven. Alle leergebieden en -domeinen worden in hun natuurlijke samenhang op elkaar betrokken. De leraren maken werk van een doelgerichte aanpak en zorgen voor een veilig en positief klasklimaat met motiverende opdrachten. De kleuters krijgen kansen om op actieve wijze de hen omringende wereld te exploreren en te onderzoeken. De klasuitrusting is rijk en de speelwerkhoecken bevatten voldoende ontwikkelingsmateriaal. De kleuterafdeling is veranderingsbereid en getuigt van een zéér grote inzet. Professionaliseringsmomenten dragen bij tot voortdurende (bij)sturing van het onderwijskundige handelen. Leraren kunnen hun taalaanbod nog beter afstemmen op de taalontwikkeling van de taalzwakke kinderen.

Voor **Nederlands** kan de **lagere afdeling** voldoende aantonen dat ze de leerplandoelen van dit leergebied realiseert. Het onderwijskundige handelen van de meeste leraren en bevredigende outputgegevens voor meerdere domeinen wijzen op een voldoende leerplanrealisatie. Leraren werken doelgericht en besteden bijzondere aandacht aan de leesopvoeding. De principes van het taalvaardigheidsonderwijs worden door meerdere leraren in de praktijk gebracht. Betekenisvolle, motiverende en functionele taken waarbij taal een instrument is om een doel te bereiken, kunnen nog frequenter aangeboden worden. Leraren gaan nog niet structureel, intentioneel en expliciet met woorden(schat) aan de slag. Ze hebben ook nog minder zicht op wat een expliciete taalverwerving kan betekenen voor taalzwakke of meertalig opgevoede leerlingen. Een verdere professionalisering van het team voor Nederlands is aangewezen. De resultaten op centrale toetsen geven aan dat de school meerdere jaren onder het gemiddelde van de referentiegroep scoort voor **wereldoriëntatie**. In het kader van haar ontwikkeling werkte het team aan dit leergebied en werd er een nieuw onderwijsleerpakket geïmplementeerd. Het onderwijskundige handelen van de leraren wordt gestuurd vanuit het leerplan. De klaspraktijk toont aan dat meerdere leraren via een geïntegreerde aanpak en een begeleidende lerarenstijl bij de leerlingen werken aan een brede en stevige basis voor

wereldoriëntatie. Wereldoriëntatie was regelmatig voorwerp van overleg en reflectie. Het beleid zette een teamgerichte nascholing rond het nieuwe leerplan 'techniek' op en richtte een werkgroep op. De leraren getuigen van inzet en zijn bereid zich verder te professionaliseren. De schoolleiding geeft blijk van een sterke opvolging tot op de klasvloer. Het 'evalueren' en 'rapporteren' kan nog bijgestuurd worden.

De teamleden krijgen kansen om zich bij te scholen. De schoolleiding neemt een waaier aan initiatieven om de schooldoelen gelijkgericht te realiseren en om de **deskundigheid** van de leraren te laten groeien. De samenhang tussen een brede (zelf)evaluatie, een prioriteitenbepaling en het nascholingsplan, alsook het leren van en met elkaar kunnen nog versterkt worden.

De school bouwde een stevige zorgstructuur uit. De leraren vullen de **leerbegeleiding** onder de vorm van eerstelijnszorg sterk in. In meerdere groepen is er aandacht voor een gedifferentieerde aanpak door het inschakelen van verlengde instructie en gevarieerde werk- en organisatievormen. Het team besteedt veel aandacht aan het pedagogisch klimaat en heeft oog voor het welbevinden van de kinderen. De school biedt leerlingen kansen om zichzelf en de schoolwerking te evalueren en investeert ook actief in de schoolloopbaanbegeleiding van haar leerlingen. Het schoolteam speelt doorgaans kort op de bal wanneer zich leerproblemen voordoen en ook voor 'snellerenden' zijn er aangepaste acties. Daarnaast ontwikkelde de school een systematiek om op planmatige wijze kinderen met leer- en ontwikkelingsstoornissen te ondersteunen. De voortgang op genormeerde toetsen is eerder bescheiden te noemen. De inspanningen die leraren leveren sporen niet altijd met de leerresultaten die de leerlingen behalen. Reflectie over leerlingenresultaten op klas- en schoolniveau, en op basis daarvan de aanpak bijsturen, kan de doeltreffendheid van de leerbegeleiding verhogen.

De **leidinggevende** is gericht op het welbevinden van alle actoren, op de bevordering van goede interpersoonlijke relaties en op een collegiaal team. Hij legt de lat hoog voor zichzelf en voor anderen. Via gerichte druk bewaakt hij de uitgezette koers. Er wordt een effectief personeelsbeleid gevoerd. Dankzij de bijzondere aandacht voor de professionalisering van het team, geeft de school blijk van een groeiende gezamenlijke doelgerichtheid en profileert ze zich als een kwaliteitsvolle basisschool. De school besteedt de laatste jaren meer aandacht aan **visieontwikkeling**. Ze beschikt over een gestructureerd schoolwerkplan met diverse waardevolle beleidsteksten over allerlei onderwijskundige aspecten van de werking. Het voltallige team is betrokken bij de inhoudelijke en organisatorische **besluitvorming**. De school voert in aanzet een **kwaliteitsbeleid**. De resultaten van de koepelgebonden eindtoetsen geven aanleiding tot bijsturingsacties. Jaarlijks bepaalt de school vernieuwingsprioriteiten. Het aantal onderwerpen, waarnaar tegelijk aandacht uitgaat, is te groot en te verscheiden, waardoor de implementatie ervan soms moeilijk te realiseren is. Naar verluidt, zorgen de veelheid aan prioriteiten en de hoge verwachtingen van de schoolleiding voor druk bij sommige teamleden. Om het **GOK-beleid** (gelijke onderwijskansen) uit te bouwen, volgde het beleid de decretaal vastgelegde procedure. Het **talenbeleid** zit in de startblokken.

Deze school **voldoet** aan de verwachtingen van de overheid voor wat betreft de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie in kleuter- en lager onderwijs. Dat alles leidt tot een **gunstig advies**.

De schooldoorlichting brengt deze basisschool in beeld als een kindvriendelijke, zorgzame basisschool gericht op kwaliteitsonderwijs. Blikvangers zijn: de gedreven beleidsdynamiek en de inzet van de teamleden, de aandacht voor professionalisering en de bijzondere inspanning voor zorg. De inspectie gelooft dan ook in de verdere ontwikkeling van de school en in de inzet van alle participanten.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie
Lager onderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- Het kleuteronderwijs doet voldoende inspanningen om de taalontwikkeling bij de kinderen intentioneel te bevorderen. Het team maakt werk van een doelgerichte aanpak en van gevarieerde activiteiten die focussen op het receptieve en productieve taalgebruik. Leraren zorgen voor een veilig en positief klasklimaat met motiverende opdrachten en voor voldoende ondersteuning. Verder getuigt de klasinrichting in meerdere groepen van een expliciete taalverrijking en dragen professionaliseringsmomenten bij tot voortdurende (bij)sturing van het onderwijskundige handelen. Een meer genuanceerd beeld van de (taal)vertraagde kinderen dringt zich op, zodanig dat leraren hun taalaanbod (nog) beter kunnen afstemmen op de taalontwikkeling van deze kinderen.
- De leraren pakken het leergebied Nederlands en de andere leergebieden op een *geïntegreerde* wijze aan. De kleuters doen talige ervaringen op tijdens de diverse themagebonden opvoedende activiteiten, tijdens de dagelijks weerkerende bezigheden

en routines én tijdens het hoeken- en contractwerk. Alle leergebieden en -domeinen worden in hun natuurlijke samenhang op elkaar betrokken.

- Het leerplan is richtinggevend voor de doelenbepaling en het **onderwijsaanbod**. Leraren werken doelgericht en bewaken de diverse doelen per thema en over de thema's heen aan de hand van een zelfontwikkeld, digitaal systeem.
- Het kleuterteam beschikt over een *jaarplanning* met een inventaris van thema's. Die volgen over het algemeen de jaarkring en sluiten daardoor goed aan bij de leef- en belevingswereld van de kinderen. Er zijn ook alternatieve onderwerpen zoals 'Schoenen', 'Ridders en jonkvrouwen' en 'Piraten'. Kleuters krijgen in meerdere groepen kansen om het thema mee in te vullen en sporadisch loopt er een onderwerp dat zij hebben aangebracht. In deze jaarplanning is ook een streefwoordenschat opgenomen. Criteria voor de selectie van een dominante woordenschat en gradatie over de groepen heen ontbreken.
- Bij elk thema brainstormen leraren via het digitale agendasysteem over doelen, inhouden en organisatie. Deze aanpak garandeert integratie van de verschillende leergebieden en zorgt voor een evenwichtig onderwijsleeraanbod. Aanvullend bij de *themavoorbereiding* maken de leraren gebruik van fiches over de dagelijks weerkerende momenten en van hoekenfiches, met aanduiding van na te streven decretale ontwikkelingsdoelen. In hun *kortetermijnplanning* noteren de leraren voor hun doelgroep, de (geclusterde) leerplandoelen. Concrete, operationele of gedifferentieerde doelen worden zelden geformuleerd.
- Wat de **begeleiding** betreft, stimuleert het *taalaanbod* zowel het receptieve als het productieve taalgebruik. Functionele *spreek- en luistermomenten* krijgen voldoende kansen en de (taal)activiteiten houden verband met het thema. Gesprekken in de kring, versjes zeggen, vertellen en prentlezen, voorlezen, poppen(kast)spel, articulatiespelletjes en dramatiseren komen regelmatig voor. Het ontvangstgesprek doet dienst als brug tussen de thuis- en de schoolsituatie. De speelwerkhoeven zijn vooral bij de oudere kleuters (talig) verrijkt.
- De themamuur en -boeken samen met het 'woordweb' gericht op de *streefwoordenschat* maken in de groepen van de oudere kleuters deel uit van het klasbeeld. In de andere groepen is er nog weinig expliciete aandacht voor de dominante woordenschat, waardoor kansen om deze woorden vast te zetten nog maar zelden worden benut.
- De *ontluikende geletterdheid* wordt vooral gestimuleerd tijdens het vertellen en voorlezen. De boekenoriëntatie en het verhaalbegrip worden bewust opgebouwd. Illustratief zijn het gebruik van het verteltheater, het aanbieden van verhalen in de luisterhoek en het navertellen en naspelen van verhalen. Kleuters krijgen voldoende kansen om de functie van de geschreven taal en de relatie tussen gesproken en geschreven taal te ontdekken. De gevisualiseerde klasafspraken en het takenbord bieden kansen om visuele boodschappen te interpreteren en er gepast op te reageren. Er zijn voldoende activiteiten om het functioneel *lezen* en *schrijven* te initiëren. We denken daarbij aan het gebruik van boodschappenlijstjes bij het winkelspel en het 'lezen' van opdrachtkaarten en stappenplannen. De oudste kleuters bedenken en 'schrijven' zelf verhalen. De diverse taalactiviteiten beogen ook in voldoende mate het fonologische en fonemische *bewustzijn*. Dit is ingebouwd in betekenisvolle activiteiten en gebeurt op een speelse manier met taalspelletjes.
- In alle kleuterklassen doen leraren een inspanning om met de kinderen Standaardnederlands te gebruiken. Ze proberen voor hen een *taalvoorbeeld* te zijn en houden in de talige interactie met de kleuters sterk rekening met de emotionele component. De aandacht voor het zich kunnen en durven uitdrukken op een duidelijke en juiste wijze staat centraal en de inhoud primeert op de vorm. Kinderen worden niet terechtgewezen op fouten tegen de vorm van de taal maar subtiel gecorrigeerd door een juiste herhaling. Opvallend is ook de aandacht voor het hardop verwoorden van begrippen en 'mentale processen'. Deze voortdurende bevraging en feedback stimuleert en richt het denken en zorgt voor de aansluiting met het niveau en de voorkennis van de kleuters.

- Op basis van de klassenraad en het 'cellenoverleg' bepaalt de school welke kleuters **extra begeleiding** nodig hebben. Al deze formele overlegmomenten resulteren in het doelgericht, planmatig en systematisch opzetten van *zorgverbredende interventies*. Deze remediërende acties zijn momenteel vooral gericht op het verwerven van (wiskundige) begrippen.
- De communicatie met de *ouders* verloopt onder andere via een 'klasblog' en een heen-en-weerschrift. Deze initiatieven geven een goed beeld van de activiteiten. De verjaardagskoffer en vertelkoffer bieden kansen om ouders op vlak van 'leesbevordering' en 'stimuleren van taalontwikkeling' te sensibiliseren.
- Het kleuteronderwijs beschikt over voldoende ontwikkelings**materiaal** om de taalontwikkeling te bevorderen. De boekenhoek bevat in enkele klassen een vrij gevarieerd aanbod van beeldmateriaal, zoals themagebonden, foto-, en zelfgemaakte boeken. In de andere klassen is hij echter weinig functioneel ingericht. Voel-, doe-, trek- speel- en plakboeken komen minder voor. In bijna alle groepen is er een ruim aanbod van poppen in de huishoek.
- Leraren *volgen* de taalontwikkeling van *de kinderen op*. Ze observeren en **evalueren** enkele (deel)aspecten van de spraak- en taalontwikkeling. De kleuterafdeling gebruikt ook een genormeerde 'schoolrijpheidstoets', die onder meer naar talige aspecten peilt. De resultaten zijn voor het auditief onderdeel overwegend bevredigend. Meertalig opgevoede kleuters behalen een lagere score. De school neemt geen specifieke gestandaardiseerde taaltoetsen af, om het taalvaardigheidsniveau van de (taalzwakke) kinderen in kaart te brengen en om een zicht te krijgen op hun voortgang. Het bepalen van het 'taalvaardigheidsniveau' van taalzwakke kleuters, het hierop enten van remediërende interventies en het in kaart brengen van de voortgang zijn nog aandachtspunten.
- De kleuterafdeling beschikt over recente praktijkgerichte informatiebronnen. Leraren benutten ten volle de geboden **professionaliseringskansen** op schoolniveau en binnen de scholengemeenschap.

3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De kleuterafdeling toont aan dat ze in voldoende mate de leerplandoelen van wereldoriëntatie nastreeft. De doelmatige aanpak, de inhoudelijke ondersteuning, de aandacht voor gradatie en variatie in het aanbod, de gerichte observaties en de zeer sterke inzet en vernieuwingsbereidheid van de teamleden zorgen voor een kwaliteitsvolle benadering van het leergebied.
- Leraren werken ook voor dit leergebied *doelgericht*. De inhoudelijke invulling van de thema's over de groepen heen is voldoende gegradeerd. Bij de aanvang van het schooljaar worden afspraken gemaakt op vlak van *continuïteit en gradatie* in het **onderwijsaanbod**. Dit resulteert in een jaarplanning, waar leraren flexibel mee omgaan.
- Het kleuterteam beoogt een *projectmatige aanpak*. De *werkelijkheid* wordt opgezocht en/of de klas binnen gebracht. Extramurale activiteiten en belevende waarnemingen worden frequent georganiseerd. Leraren vertrekken zoveel mogelijk van de ervaringen van de kleuters. Zij sluiten niet alleen aan op de belevingswereld maar ook op het ontwikkelingsniveau van de kleuters. Actualiteit komt aan de orde via het 'kleuterjournaal'.
- Leraren bieden de kleuters voldoende ondersteuning en zorgen voor een kwaliteitsvolle **begeleiding**. De activiteiten sluiten aan bij het gekozen thema. Ze verhogen de betrokkenheid van de kleuters en genereren kansen om de omringende wereld te verkennen en te begrijpen. Kinderen kunnen tijdens het gedifferentieerd werken doorgaans kiezen uit een ruim aanbod van motorische, cognitieve en

dynamisch-affectieve activiteiten, waardoor meerdere persoonlijkheidsdomeinen worden beoogd.

- De verschillende *domeinen* van wereldoriëntatie krijgen de nodige aandacht. De klaswerking laat zien dat de multiperspectiviteit ernstig wordt genomen. Het domein *mens* staat in de meeste thema's centraal. Leraren hechten veel belang aan een positief en veilig klasklimaat en spannen zich in om het welbevinden van de kinderen te bevorderen. Kleuters krijgen voldoende kansen om hun gevoelens uit te drukken via taal, beeld en beweging.
- Het domein *tijd* krijgt zijn plaats door onder meer het dagelijkse gebruik van kalenders. Er zijn afspraken rond deze verschillende soorten kalenders en registratieborden die doorlopen tot in het lager onderwijs. De kalenders hebben een duidelijke plaats in de ontvangsthoeke en ogen gestructureerd en verzorgd. De week- en dagkalender zijn bij de jongere kinderen echter niet aangepast aan hun ontwikkelingsniveau. Ook de hoekaanduidingen kunnen bij de jongere kleuters geoptimaliseerd worden.
- Meerdere thema's focussen op het domein *natuur*. De kleuters krijgen kansen om op actieve wijze de hen omringende natuur te exploreren en te onderzoeken. Hierbij worden de verschillende zintuigen aangesproken. Zowel de levende als de niet-levende natuur krijgen kansen. Zo komt de gezondheidseducatie onder andere aan bod bij de uitwerking van thema's zoals 'De dokter' en 'Fruit is lekker en gezond' én tijdens de fruitdag op woensdag. Ook het gebruik van pictografische voorstellingen om hygiënische gewoonten te bevorderen, dragen daartoe bij. De dagelijkse weerswaarnemingen krijgen een plaats in de klaswerking. De weerkalender is echter niet altijd afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de groep.
- Het domein *techniek* komt voldoende aan bod in de kook- en beeldende activiteiten. Tijdens het hoekenwerk krijgen kinderen frequent de mogelijkheid om in de bouw-, constructie- en timmerhoek te werken. De nieuwe leerplandoelen, waarbij het probleemoplossend denken expliciet wordt nagestreefd, zijn ten volle tot op de klasvloer doorgedrongen. Leraren richten een ontdekhoek in, en bieden ontdekdozen en 'onderzoekskarten' aan. Daardoor kunnen de oudere kleuters in hun spel tonen hoe ze een probleem proberen op te lossen. Het benoemen en verwoorden van processen komen meermaals aan bod. Dit gebeurt vaak na het zelf experimenteren. Ook stappenplannen, die gericht zijn op het maken van een eenvoudig technisch systeem, worden systematisch gebruikt.
- Het domein *maatschappij* manifesteert zich in de thema-uitwerking of klasinrichting van de verschillende groepen. In het thema 'Mama en papa zijn de liefste' staan beroepen centraal. Klasafspraken stimuleren een positief spel- en werkgedrag en kleuters leren op een geweldloze manier conflicten oplossen.
- Personen tekenen en schilderen, en bewegings- en oriëntatiespelletjes dragen bij tot *ruimtelijke* beleving. Kleuters krijgen voldoende kansen om te werken in het verticale vlak en de jongere kinderen beschikken over voldoende bewegingsruimte in de klas. In de speelwerkhoeke bij de oudere kleuters zijn er structuren aangebracht, die het opruimen en de zelfstandigheid bij de kleuters kunnen stimuleren.
- Het klasbeeld weerspiegelt vooral bij de oudere kleuters het lopende thema. De **klasuitrusting** is rijk en de speelwerkhoeke bevatten voldoende ontwikkelingsmateriaal.
- Leraren **evalueren** en volgen de ontwikkeling van de kleuters op aan de hand van 'gerichte observaties' en van een kindvolgsysteem. Vooral bij de 'gerichte observaties' is er een sterke relatie met de nagestreefde leerplandoelen.
- De kleuterafdeling is veranderingsbereid en getuigt van een zéér grote inzet. De school heeft recentelijk specifieke **professionalisering** rond de nieuwe leerplandoelen van 'techniek' georganiseerd. Deze 'vernieuwingen' worden onder andere besproken tijdens het collegiale 'cellenoverleg'.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- Het onderwijskundige handelen van de meeste leraren en bevredigende outputgegevens voor meerdere domeinen van dit leergebied wijzen op een voldoende leerplanrealisatie. Leraren werken doelgericht en besteden bijzondere aandacht aan de leesopvoeding. De principes van het taalvaardigheidsonderwijs worden door meerdere leraren in de praktijk gebracht. Leraren gaan nog niet structureel, intentioneel en expliciet met woorden(schat) aan de slag. Ze hebben ook nog minder zicht op wat een expliciete taalverwerving kan betekenen voor taalzwakke of meertalig opgevoede leerlingen. Een verdere professionalisering van het team voor Nederlands is aangewezen.
- De school werkt in zekere mate volgens de krachtlijnen van het *leerplan*. De visie, de uitgangspunten en de doelen van het leerplan Nederlands zijn in de meeste klassen voldoende verworven. In het kader van het GOK-beleid (gelijke onderwijskansen) heeft de school de vorige cyclus bijzondere aandacht besteed aan *taalvaardigheidsonderwijs*. Leraren zorgen voor een positief en veilig klasklimaat. Gerichte ondersteuning door interactie komt in meerdere klassen systematisch aan de orde. Betekenisvolle, motiverende en functionele taken waarbij taal een instrument is om een doel te bereiken, kunnen nog frequenter aangeboden worden.
- De onderwijsleerpakketten zijn richtinggevend voor de *doelenbepaling* en het **onderwijsleeraanbod**. Leraren vertrouwen erop dat deze bronnen de leerplandoelen voldoende beogen en dat ze gradatie in de leerinhouden waarborgen binnen en over de leerjaren heen. De school gebruikt aanvullend specifieke onderwijsleerpakketten voor spelling en schrift, wat een evenwichtig aanbod kan bemoeilijken.
- Leraren werken doelgericht. In hun *kortetermijnplanning* formuleren ze doorgaans concrete doelen die over het algemeen zijn overgenomen uit de onderwijsleerpakketten en/of leerplandoelen en decretale eindtermen. Het zijn overwegend gemeenschappelijke verwachtingen die niet altijd rekening houden met de specifieke beginsituatie van de (meer taalzwakke) leerlingen.
- Doorgaans bieden de leraren een voldoende *aantal lestijden* Nederlands aan, conform het gevolgde leerplan. De onderwijsleerpakketten streven een evenwichtig aanbod van de *leerdomeinen* na. De kortetermijnplanning getuigt in enkele klassen van een te eenzijdige aandacht voor het technische aspect van de taal, waardoor het productieve en functionele taalgebruik in het gedrang komt.
- Wat de **begeleiding** betreft, wordt het *taalaanbod* in sterke mate bepaald door de gebruikte onderwijsleerpakketten waarbij de verschillende leerdomeinen thematisch worden uitgewerkt. Enkele leraren gaan flexibel met het pakket om en sluiten aan bij het thema van wereldoriëntatie of passen leerinhouden aan. Leraren gaan nog niet structureel, intentioneel en expliciet met *woorden(schat)* aan de slag.
- De school legt een sterke klemtoon op de *leesopvoeding*. Ze gebruikt daarbij actuele bronnen. Ze organiseert lezen in vorderingengroepen. Daarbij beoogt ze enkele gemeenschappelijke, specifieke leestechische doelen en het toepassen van begripd leesstrategieën. Ook bij vormen van tutorlezen staat het toepassen van deze leesstrategieën centraal. De leerlingen van het zesde leerjaar lezen voor aan kleuters en ondersteunen leerlingen van het eerste leerjaar bij het technisch lezen. Verder doet het team aan boekenpromotie, worden er acties opgezet in het kader van de boeken- en de voorleesweek en lezen leraren frequent voor in de klas. Meerdere leraren brengen een bezoek aan de openbare bibliotheek om adequaat bibliotheekgedrag na te streven.
- In de meeste klassen krijgen kinderen voldoende kansen voor het oefenen en ontwikkelen van *spreek- en luistervaardigheden*. Kringmomenten, hoeken- en contractwerk, groepswork en de 'actuaronde' reiken hiertoe functionele contexten aan. Tijdens kringmomenten kunnen leraren nog gericht werken aan het toepassen van

gespreksconventies. Spreken als zelfstandige activiteit komt eenzijdig aan de orde door het systematisch organiseren van spreekbeurten.

- In de meeste klassen zijn de teamleden nog op zoek naar extra initiatieven om het ervaringsgebonden en creatief *schrijven* te bevorderen. Het bewust nastreven van een optimale diversiteit aan teksttypes verdient nog aandacht. In een klas komt het schrijven van gedichten frequent aan bod. Sommigen koppelen schrijfactiviteiten aan de thema's in wereldoriëntatie om ze op die manier functioneel te kunnen aanwenden.
- Bij heel wat leraren is er verwarring rond het concept 'taalbeschouwing'. Sommigen verenigen het tot taalsystematiek; anderen brengen taalbeschouwing onder bij het domein 'schrijven'.
- Leraren doen inspanningen om de instructietaal te verzorgen en gebruiken een *verzorgde taal* in hun communicatie met de leerlingen. Het taalgebruik varieert van bevredigend naar goed. Dialectisch taalgebruik, een overdadig gebruik van verkleinwoorden en een gesloten vraagstelling vallen bij enkelen op.
- De school organiseert een **specifieke begeleiding** voor taalzwakke leerlingen. Deze *zorgverbredende interventies* hebben vooral tot doel de spelling en het (technisch) lezen bij te werken. De hulpverlening is vooral gericht op remediëring en minder op preventie en op mondelinge taalbeheersing. Een anderstalige nieuwkomer volgt een apart traject. Meer gerichte aandacht voor de verwerving van de onderwijstaal en taalonderricht in realistische contexten kan de integratie in de klasgroep bevorderen en het rendement van deze begeleiding verhogen.
- De school beschikt over voldoende **leermiddelen** om de taalvaardigheid te stimuleren. Ze heeft een breed en gevarieerd aanbod aan boeken en de meeste groepen hebben een goed uitgeruste klasbibliotheek. Enkele groepen kunnen meer aandacht besteden aan de inrichting ervan en aan de uitbouw van een luisterhoek. In de meeste klassen ondersteunen klaswanden het onderwijsleerproces en zijn afficheringen van algoritmes, heuristieken en/of woordenlijsten heel duidelijk en worden ze functioneel aangewend. Er zijn voldoende woordenboeken, maar het aanbod is nog weinig gegradeerd over de groepen heen. Zo zijn er geen beeldwoordenboeken voor de jongere en taalzwakkere leerlingen.
- Om na te gaan in hoeverre de leerlingen de vooropgestelde doelen bereiken, gebruiken titularissen diverse **evaluatievormen**. De leraren hebben over het algemeen een vrij genuanceerd beeld van het taalniveau van de kinderen. Deze informatie halen ze uit de resultaten van de methodegebonden en genormeerde toetsen, uit de rapportering en het (digitale) kinddossier. In meerdere klassen valt het niveauverschil op tussen de methodegebonden toetsen en de genormeerde proeven. Over luisteren en spreken is de beeldvorming eerder beperkt. De leerplangerichte evaluatie van mondelinge vaardigheden heeft nog groeikansen. De school beschikt wel over een evaluatieblad voor 'spreekbeurten' met vooraf bepaalde criteria. De evolutie in luisteren, spreken, (begrijpend) lezen en schrijven wordt nog niet systematisch opgevolgd. De school beschikt over bevredigende *outputgegevens* voor meerdere domeinen van dit leergebied. De voorgelegde resultaten op de centrale proefwerken op het einde van het zesde leerjaar en de deelname aan peilingsproeven van de overheid, tonen aan dat de leerlingen voor deze geselecteerde inhouden goed scoren.
- De laatste jaren was de **professionalisering** van het team minder gericht op taalvaardigheidsonderwijs. Leraren volgden recentelijk weinig individuele nascholing in verband met Nederlands. De school nam wel heel wat initiatieven op vlak van 'leesbevordering'. Teamgerichte vorming op vlak van het nieuwe leerplan taalbeschouwing staat volgend schooljaar ingepland. Leraren hebben minder zicht op wat een expliciete taalverwerving kan betekenen voor taalzwakke, meertalig opgevoede leerlingen of anderstalige nieuwkomers.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De resultaten op centrale toetsen geven aan dat de school meerdere jaren onder het gemiddelde van de referentiegroep scoort. In het kader van haar ontwikkeling werkte het team aan dit leergebied en werd er een nieuw onderwijsleerpakket geïmplementeerd. Het onderwijskundige handelen van de leraren wordt gestuurd vanuit de krachtlijnen van het gevolgde leerplan. De klaspraktijk toont aan dat meerdere leraren via een geïntegreerde aanpak en een begeleidende lerarenstijl bij de leerlingen werken aan een brede en stevige basis voor wereldoriëntatie. Het 'evalueren' en 'rapporteren' kan nog bijgestuurd worden.
- De school gebruikt een uniform onderwijsleerpakket en beoogt hiermee variatie én *continuïteit en gradatie* in het **onderwijsleeraanbod** en over de leerjaren heen. Leraren gaan flexibel om met deze methode en stemmen hun thema's af op de lokale situatie en hun leerlingengroep. De school heeft afspraken gemaakt over de *planning* van het aanbod en houdt rekening met een concentrische leerstofopbouw. De leraren kunnen aantonen dat alle leerplandoelen aan bod komen. De kwaliteit van deze planning en de uitwerking van de thema's is echter niet in alle leerjaren even sterk.
- Leraren werken *doelgericht* en noteren in de *kortetermijnplanning* decretale eindtermen en/of leerplandoelen en concrete lesdoelen.
- Volgens het lessenrooster plannen de meeste leraren een voldoende *aantal lestijden*, conform het advies van de onderwijskoepel.
- De thema's bieden kansen tot een *werkelijkheidsgerichte* aanpak. Leraren zetten frequent leeruitstappen op. Die refereren aan natuurlijke, culturele en/of historische aspecten. Het is vanzelfsprekend voor alle teamleden om kinderen systematisch ervaringen te laten opdoen binnen of buiten de klas. In alle klassen van de lagere afdeling komt de actualiteit regelmatig aan bod met creatieve en verdiepende uitwerkingen en verwijzing naar tijds- en ruimtekaders.
- De thema's bestrijken de *diverse leerdomeinen*. Soms hebben leerlingen een inbreng in de uitwerking van het thema. Leraren opteren voor een *thematische benadering*, waarbij leerlingen naar de werkelijkheid leren kijken vanuit verschillende invalshoeken. Ze **begeleiden** leerlingen tijdens het zelfstandig werken of groepswork en stimuleren actie, denken en communicatie. Kinderen krijgen voldoende kansen om te exploreren en experimenteren. De school heeft veel aandacht voor het domein 'techniek'. Het zesde leerjaar neemt al enkele jaren deel aan techniekateliers in het Gemeentelijk Technisch Instituut. Daarnaast ontwikkelde de werkgroep techniek voor elke klas de bundel 'Met Tic en Tec op stap in techniekland'.
- De uitwerking van de thema's streeft *diverse educaties* na. Zo krijgen de natuur- en milieueducatie, de gezondheidsopvoeding en de vredeseducatie kansen.
- De thema's hebben soms linken met domeinen van muzische vorming of Nederlands. Bij de meerdaagse extramurale activiteiten, zoals de bos- en zeeschool, komt de *samenhang met verschillende leergebieden* duidelijker in de uitwerking naar voren.
- De verwerking van de onderwerpen biedt mogelijkheden om *ICT* (informatie- en communicatietechnologie) functioneel in te schakelen en om transferabele vaardigheden te verwerven. *Leren leren* en *sociale vaardigheden* krijgen kansen. Vooral in de bovenbouw hebben leraren meer aandacht voor bronnengebruik.
- In meerdere groepen geeft de uitwerking aanleiding tot *gevarieerde didactische werken groeperingsvormen* en dito leerlingenactiviteiten. Leerlingen mogen en kunnen initiatief nemen. In enkele klassen stimuleren leraren overleg en samenwerking door het aanwenden van coöperatieve werkvormen waarbij de leerlingen diverse rollen opnemen.
- De school beschikt over voldoende **onderwijsleermiddelen** om wereldoriënterend onderwijs aan te bieden. De gradatie in het gebruik van de ruimtestructuren zijn vooral

vanaf de tweede graad duidelijk. De afspraken rond kalenders vanuit de kleuterschool lopen door in de lagere afdeling. De referentiekaders van 'tijd' komen in de passende leerlingengroep voor en ten aanzien van 'techniek' zijn voldoende leermiddelen beschikbaar om de specifieke leerplandoelen te realiseren.

- Bij de aanvang van het schooljaar hebben leraren veeleer een vaag beeld over de wereldoriënterende verworvenheden van de leerlingen. Ze hebben een weinig genuanceerde kijk op de specifiek verworven sleutelbegrippen, basisinzichten en vaardigheden. Leraren hebben een zicht op de thema's uit het vorige of volgende leerjaar onder andere door het 'cellenoverleg' dat per graad wordt georganiseerd. De **evaluatie** gebeurt in de meeste groepen op basis van eigen toetsen. Deze gaan nog te weinig de beoogde leerplandoelen na. Sommige leraren reflecteren met de leerlingen over eigen gedrag, inzichten, vaardigheden en interesses. Veelal staan tijdens 'reflectiemomenten' vooral de werkervaringen en niet de leerervaringen centraal. De evaluatie vertaalt zich in een algemeen rapportcijfer. Evalueren in welke mate de leerlingen een brede waaier van leerplandoelen voor de verschillende domeinen van wereldoriëntatie bereiken, gebeurt het duidelijkst op het einde van de basisschool. De resultaten op centrale toetsen geven aan dat de school meerdere jaren onder het gemiddelde van de referentiegroep scoort. Andere evaluatiegegevens aanwenden om na te gaan in welke mate de leerplanrealisatie voldoet op klas- of schoolniveau komt beperkt voor.
- Wereldoriëntatie was regelmatig voorwerp van overleg en reflectie. Er werd teamgerichte nascholing rond het nieuwe leerplan 'techniek' opgezet en een werkgroep opgericht. De teamleden getuigen van inzet en zijn bereid zich verder te **professionaliseren**. Er is een sterke opvolging vanuit de schoolleiding tot op de klasvloer.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De schoolleiding neemt **doelgerichte** initiatieven om de schooldoelen gelijkgericht te realiseren en om de kennis en de vaardigheden van de leraren te verbeteren en te ontwikkelen. De eisen en verwachtingen worden geformuleerd zowel op groepsniveau tijdens personeelsvergaderingen en het 'cellenoverleg' als op lerarenniveau tijdens functioneringsgesprekken.
- De school beschikt over een *nascholingsplan*. De samenhang tussen zelfanalyse, prioriteitenbepaling en nascholingen op individueel en teamniveau kan nog versterkt worden.
- Interne en externe overlegmomenten en vorming stimuleren, motiveren en **ondersteunen** de gelijkgerichte visie, de leerplanstudie en de realisatie van de leerplannen. Ze bevorderen de dynamiek in het team, de collegiale consultatie en de professionalisering van nieuwe en ervaren leraren.

- De *personeelsvergaderingen* zijn vooral gericht op het maken van afspraken. Alhoewel inhoudelijke items zoals zorg aan bod komen, zijn deze bijeenkomsten nog weinig gericht op het leren van en met elkaar. Aanvullend richt de school ook een *'cellenoverleg'* in waarbij leraren samenkomen op basis van de leeftijdscategorie van de hen toegewezen kinderen. Deze bijeenkomsten worden door hen vaak hoger gewaardeerd.
- Op school circuleert een map met het *nascholingsaanbod* van diverse organisaties en de leraren krijgen 'ruimte' om zelf te kiezen voor een nascholing. Het komt ook voor dat de directeur suggesties formuleert. De verwachting is dat elke leraar minimaal één nascholing of nascholingstraject volgt, dat hij/zij hierover terugkoppelt op een personeelsvergadering én dat tijdens klasmomenten meerdere leraren niet gelijktijdig afwezig zijn.
- De directeur moedigt *hospiteren* aan. Dit komt ook voor maar is zeker nog geen algemeen verworven praktijk. Een aantal leraren geeft aan dat ze hier omwille van organisatorische redenen zoals tijdsgebrek niet aan toekomen.
- De *kleinschaligheid* en de sfeer op school zorgen voor veelvuldige, informele gesprekken en klasbezoekjes waar leraren veel van opsteken.
- Het *concreet uitwerken van instrumenten* (digitaal klasboek, planningsdocumenten, materialen en leerlijn techniek, ...) geeft aanleiding tot veranderingen op niveau van kennis en inzichten maar ook op niveau van de klaspraktijk.
- Het *functioneringsgesprek* heeft tot doel de zelfreflectie te stimuleren en mondt uit in persoons- en ontwikkelingsgerichte doelstellingen. Deze geven vaak aanleiding tot het volgen van nascholingen.
- De directeur voert regelmatig *klasbezoeken* uit al dan niet aangekondigd, al dan niet met een gerichte focus. Hierdoor houdt hij een vinger aan de pols. Individuele coachende gesprekken komen geregeld voor en hij wil hierin de functie vervullen van een 'critical friend'.
- Vooral vanuit de reflectie op beleidsniveau zijn er aanzetten om de **doeltreffendheid** na te gaan van nascholingstrajecten en van de diverse professionaliseringsinitiatieven.
- De school wil haar traject om de deskundigheid van het team te optimaliseren, voortzetten. Een breed gamma aan lopende en geplande acties getuigen van de **ontwikkelingsgerichtheid** binnen de school.
- In de leraarsruimte bevinden zich *naslagwerken* maar deze worden door de leraren zelden geconsulteerd. De selectie van relevante artikels door de (nu afwezige) zorgcoördinator gaf wel aanleiding tot verdieping.
- De *scholengemeenschap* richt jaarlijks een pedagogische studiedag in en voorziet een gewaardeerde mentorenwerking voor beginnende leerkrachten.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De leerbegeleiding verloopt **doelgericht**. De school beschikt over een visie op zorg. Het continuüm van zorg en de uitgangspunten van handelingsgericht werken krijgen bijzondere aandacht.
- De school bouwde een stevige zorgstructuur uit waarvan het zorgteam de motor is. Goede afspraken, een duidelijke taakverdeling en een sterke schoolorganisatie sturen de **ondersteunings**initiatieven zowel op leerlingen-, leraren- als schoolniveau. De teamleden met een zorgopdracht zijn nieuw in deze functie. Het wekelijkse overleg tussen de directeur en de zorgcoördinatoren behelst onder meer het geplande zorgweekrooster, de voorbereiding van het 'cellenoverleg' en de grote beleidslijnen

inzake zorg. Meer aandacht voor het inzetten op leerkrachtvaardigheden is voor deze nieuwe zorgcoördinatoren nog een groeipunt.

- De titularis is verantwoordelijk voor de *eerstelijnszorg*. De kleuters waren tijdens de klasobservaties gemotiveerd en actief bezig. In het lager onderwijs verhoogden de gevarieerde werk- en organisatievormen de betrokkenheid. Resultaten van methodegebonden toetsen, foutenfrequenties en –analyses vormen doorgaans de basis voor differentiatie- en remediëringsmaatregelen. In meerdere groepen is er aandacht voor een gedifferentieerde aanpak door het inschakelen van methodegebonden differentiatie, verlengde instructie en hoeken- en contractwerk.
- De school besteedt veel aandacht aan het pedagogisch klimaat en het team heeft oog voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de leerlingen. Ze wil sociale vaardigheden bijbrengen door te werken met een specifieke methodiek, door in enige mate coöperatieve werkvormen in te schakelen en door het gebruik van sociogrammen. De meeste leraren getuigen van een mensontmoetende onderwijsstijl en van een pedagogische houding, die gekenmerkt is door waardering en een zeker inlevingsvermogen. Leraren van de beide onderwijsniveaus geven regelmatig mondelinge waarderende feedback op het leerlingengedrag. De individuele leerlingcontacten vormen een lovenswaardig initiatief.
- De school biedt leerlingen kansen om zichzelf en de schoolwerking te evalueren. Bij contractwerk kunnen kinderen hun eigen werk waarderen. Bij de bevragingen ‘Wat vind ik van mijn school’ kunnen de kinderen zich uitspreken over het schoolgebeuren.
- Leren leren behoort dit schooljaar tot één van de prioriteiten. Dit omvat onder andere het trainen van leer- en werkhoudingen, het aanbieden van stappenplannen, referentiekaders en algoritmes. Het gebruik van de ‘leren leren-boom’ naast andere kaders voor een planmatige aanpak, is nog niet voor alle teamleden duidelijk.
- De school investeert actief in de schoolloopbaanbegeleiding van haar leerlingen. Het team heeft vooral aandacht voor begeleiding op scharniermomenten. De integratiemomenten tussen de oudste kleuters en het eerste leerjaar geven aanleiding tot een verlaagde drempel bij de overstap. Deze titularissen stemmen ook bepaalde materialen en werk- en organisatievormen op elkaar af. Hospiteermomenten worden bij de betrokken leraren georganiseerd. De school wil deze drempelverlagende activiteiten in de toekomst nog intensifiëren en verrijken. Ze participeert hiervoor aan een netgebonden begeleidingstraject “Samen over de drempel”. De overgang van het lager naar het secundair onderwijs wordt intensief voorbereid en begeleid. De school doet hiervoor onder meer een beroep op de samenwerking met een technische school en organiseert informatie- en kennismakingsmomenten.
- Het schoolteam speelt doorgaans kort op de bal wanneer zich leerproblemen voordoen. Wekelijkse aanpassingen aan de zorgplanning maken gerichte interventies mogelijk. Voor ‘snellerenden’ voorziet de school ook aangepaste acties. Deze kinderen kunnen terecht in de kangoeroeklas voor de ‘breinkrakerswerking’.
- De school betreft de ouders bij de leerbegeleiding. Het team investeert in een goede communicatie met de ouders en beoogt een laagdrempelige school. Ouders worden degelijk mondeling en schriftelijk geconsulteerd en geïnformeerd.
- Wat de *zorgverbreding* betreft, heeft de school relevante structuren opgebouwd. Een aantal uitgangspunten van het handelingsgericht werken zijn in de gebruikte documenten aanwezig. Er is duidelijk aandacht voor een systematische en transparante werking, het constructief samenwerken en voor de positieve kenmerken van het kind. De verkregen observatie-, toets- en testgegevens geven inhoud aan verschillende overlegfora: cellenoverleg, klassenraad en multidisciplinair overleg. De remediërende interventies gaan in op de dieperliggende oorzaken van de ontwikkelingsproblemen en leermoeilijkheden. Het zorgteam beschikt over voldoende expertise om de ontwikkelings- en leermoeilijkheden van een aanzienlijke groep kinderen aan te pakken. De handelingsbekwaamheid van de leraren om adaptief onderwijs te realiseren verschilt vrij sterk.
- De school heeft een systematiek ontwikkeld om op planmatige wijze kinderen met leer- en/of ontwikkelingsstoornissen te ondersteunen. Die is gekenmerkt door een kwaliteitsvolle aanpak: plannen, uitvoeren, evalueren en bijsturen. Voor verschillende

leerlingen werden individuele leertrajecten uitgetekend of concrete handelingsplannen opgesteld. Klas- en zorgleraren kunnen op dit vlak nog nauwer samenwerken. Voor kinderen met *gediagnosticeerde leerstoornissen* zijn er sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren, dispensereren). De samenwerking met leraren geïntegreerd onderwijs (gon), met externe hulpverleners en begeleidende diensten verloopt vlot. De school ervaart de ondersteuning van en de samenwerking met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) als een meerwaarde voor de eigen zorgwerking.

- De school onderzoekt haar **doeltreffendheid** via enquêtes en volgt het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen op. Het kleuterteam heeft de intentie om een zo breed mogelijk beeld van de kinderen te krijgen. De evolutie van de lagere schoolkinderen wordt onder andere in kaart gebracht door middel van een leerlingvolgsysteem met genormeerde toetsen. Het team integreert alle relevante informatie over de evolutie van de leerlingen in een digitaal leerlingvolgsysteem. De voortgang op de genormeerde toetsen is eerder bescheiden te noemen. De inspanningen die leraren leveren sporen niet altijd met de leerresultaten die de leerlingen behalen. Permanente reflectie over het leereffect en – zo nodig – bijsturing van de aanpak kan het effect van de ondersteuning verhogen. Het analyseren van de toetsen op klas- en schoolniveau en de evaluatie van het rendement van de leerbegeleiding blijven dus nog een werkpunt.
- Het zorgteam participeert frequent aan specifieke bijscholing en aan overleg binnen de scholengemeenschap. De meeste leraren zijn bereid om zich op vlak van leerbegeleiding verder te **ontwikkelen**. Daarnaast beschikt de school over recente praktijkgerichte bronnen en programma's om te remediëren en over voldoende achtergrondinformatie in verband met ontwikkelings- en leerproblemen.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het interne **leiderschap** wordt waargenomen door de directeur en door meerdere leraren die fungeren als coördinator. De schoolleider is verantwoordelijk voor alle onderwijskundige en organisatorische aspecten, voor het personeelsbeleid en voor het administratieve, materiële en financiële beheer. De coördinatoren behartigen het zorg-, het GOK- en het ICT- beleid.
- De leidinggevende legt de lat hoog voor zichzelf en anderen. Hij verlangt een sterk engagement en een grote deskundigheid van de coördinatoren en alle teamleden. Hij is gericht op het welbevinden van alle actoren, op de bevordering van goede interpersoonlijke relaties en op een collegiaal team. Het team waardeert vooral zijn onderwijskundige deskundigheid en werkkraft. Via gerichte druk bewaakt hij de uitgezette koers en draagt hij bij tot een groeiende *gezamenlijke doelgerichtheid*.
- De directeur fungeert ook als *aanspreekpunt* voor de andere onderwijsactoren en voor de scholengemeenschap. De samenwerking met de onderwijsondersteunende diensten verloopt vlot. De actieve werking van de scholengemeenschap en de betrokkenheid van het schoolbestuur faciliteren het algemeen beleid van de participerende instellingen.
- Er wordt een effectief *personeelsbeleid* gevoerd. Er is een onthaalprocedure voor beginnende leraren en de leidinggevende voorziet, in samenwerking met de scholengemeenschap, in een uitgebreid begeleidingstraject. Nieuwe personeelsleden worden gecoacht. Daarnaast wordt ook het onderwijskundige handelen van ervaren leraren nauwgezet opgevolgd en bijgestuurd. Klasbezoeken nemen een centrale plaats in het 'coachingsproces' in. Er zijn functiebeschrijvingen voor de verschillende opdrachten en functionerings- en evaluatiegesprekken vinden plaats.
- De school besteedt de laatste jaren meer aandacht aan **visieontwikkeling**. Ze beschikt over een goed gestructureerd schoolwerkplan met diverse waardevolle beleidsteksten over allerlei onderwijskundige aspecten van de werking. Niet alle teamleden zijn even doordrongen van de geproduceerde teksten waardoor 'visiewerk'

onder de vorm van samen ontwikkelen, vastleggen, communiceren, gebruiken en bewaken nog verder aan belang kan winnen.

- De leidinggevende betreft het voltallige team bij het nemen van inhoudelijke en organisatorische beslissingen en beoogt een **participatieve besluitvorming**. Toch ervaren sommige teamleden heel wat beslissingen als top-down genomen.
- De school voert in aanzet een **kwaliteitsbeleid**. De resultaten op de genormeerde toetsen worden geregistreerd en geïnterpreteerd en leiden tot gerichte acties op leerlingenniveau. Ze worden echter niet altijd systematisch geanalyseerd op klas- en schoolniveau. De resultaten van de koepelgebonden eindtoetsen zijn opgenomen in het outputdossier en geven aanleiding tot bijsturingsacties.
- De school geeft blijk van een zeker *reflecterend vermogen*. Af en toe onderzoekt ze aspecten van het schoolleven. Ook het GOK- en zorgbeleid wordt geregeld geëvalueerd en bijgestuurd. Enkele leraren onderwerpen hun didactische handelen systematisch aan een zelfevaluatie om het bij te sturen. Permanente kwaliteitsbewaking en kritische reflectie bij de eigen didactische aanpak en de leerresultaten van de leerlingen blijven noodzakelijk om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen.
- De school bepaalt jaarlijks *vernieuwingsprioriteiten*. Die worden vastgelegd in een prioriteitenplan met tijdspad. De gekozen werkvelden worden nog te weinig doelgericht uitgewerkt, wat de evaluatie ervan bemoeilijkt. Bovendien is het aantal onderwerpen, waarnaar tegelijk aandacht uitgaat, te groot en te verscheiden, waardoor de implementatie ervan soms moeilijk te realiseren is. Naar verluidt, zorgen de veelheid aan prioriteiten en de hoge verwachtingen van de schoolleiding voor druk bij sommige teamleden.
- De school beschikt over een *GOK-beleidsplan* waarbij zij doelen op leerlingen-, leraren- en schoolniveau uitschreef en acties tot op een voldoende operationeel niveau uitwerkte. Om greep te krijgen op de beginsituatie werd een bestaand instrument gebruikt waarbij de leraren een waardering gaven aan doelen die per thema stonden opgelijst. Het voltallige team was goed betrokken maar het is onduidelijk of de leraren hiervoor enkel het eigen of ook het kindperspectief in rekening brachten. Het schoolteam koos voor de thema's 'preventie- en remediëring' én 'doorstroming en oriëntering'. Er ontstond een zeer ambitieus plan. De acties op zich zijn zinvol en concreet, maar de link met het thema en de doelen is soms onduidelijk. Een hoge teambetrokkenheid zien we ook terug bij de evaluatie van het GOK-plan. Ook hier ligt de focus vooral op de acties en niet op de doelen. De eventuele bijsturing is nog onduidelijk. De aandacht voor het borgen van bestaande acties is aanwezig. De school bracht de effecten van haar GOK-werking nog niet in kaart.
- De school beschikt over een *talenbeleidsplan* waarbij voor Nederlands de beginsituatie, de visie, de doelstellingen en de aanpak zijn opgenomen. Dit plan is vrij recent en kan nog verder groeien. Op uitvoeringsniveau lopen heel wat concrete acties. De algemene aandacht voor het leergebied Frans en het uitwisselingsproject 'ik en toi' met een Franstalige school uit het Brusselse vallen in positieve zin op.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuteronderwijs

- De doelgerichte aanpak én de geïntegreerde en werkelijkheidsgerichte benadering van de thema's.
- De gevarieerde activiteiten die in ruime mate het receptieve en productieve taalgebruik beogen en die de domeinen van Nederlands en wereldoriëntatie nastreven.

- De aanpak waarbij kinderen initiatief mogen en kunnen nemen en de motiverende opdrachten die taal uitlokken.
- De verrijking van de speelwerkhoecken die voor talige impulsen zorgen.

Lager onderwijs

- Het frequent aanwenden van gevarieerde en betrokkenheidsverhogende werkvormen.
- De bijzondere aandacht voor de leesopvoeding.
- Het bewaken van de leerplandoelen van wereldoriëntatie over de leerjaren heen, de gradatie in de referentiekaders van tijd en de systematische aandacht voor actualiteit.
- De functionele kansen om binnen wereldoriëntatie sociale vaardigheden en aspecten van leren leren en ICT te verwerven.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De brede waaier aan initiatieven om de schooldoelen gelijkgericht te realiseren en om de deskundigheid van de leraren te bevorderen.
- De stevig uitgebouwde zorgstructuur en de eerstelijnszorg die leraren sterk opnemen.
- De ontwikkelde systematiek om leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen planmatig en deskundig te ondersteunen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het effectieve personeelsbeleid, het begeleidend leiderschap en het goed gestructureerde schoolwerkplan met diverse waardevolle beleidsteksten.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Kleuteronderwijs

- Per thema een beperkt aantal woorden selecteren en die bij de kinderen vastzetten door ze in alle (taal)activiteiten doelgericht na te streven.
- Een meer genuanceerde beeldvorming van de taalontwikkeling van de taalzwakke kinderen beogen en het taalaanbod nog beter op het taalvaardigheidsniveau van deze kinderen afstemmen.

Lager onderwijs

- Betekenisvolle, motiverende en functionele taken frequenter aanbieden.
- Structureel, intentioneel en expliciet met woorden(schat) aan de slag gaan.
- Het evalueren en rapporteren van wereldoriëntatie bijsturen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De samenhang tussen een brede (zelf)evaluatie, een prioriteitenbepaling en het nascholingsplan, alsook het gericht leren van en met elkaar versterken.
- Permanente aandacht voor het analyseren van leerlingresultaten op klas- en schoolniveau, kritisch reflecteren over leereffecten en didactische aanpak én de onderwijskwaliteit systematisch bewaken.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De verscheidenheid aan schoolprioriteiten per schooljaar beperken en de vernieuwingsonderwerpen doelgericht uitwerken.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Nihil

Wat betreft de regelgeving:

- Nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Liesbet Criel

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname

Het bestuur of zijn gemandateerde